

Spejder: Skovtrolde

Formål

Formålet med dette mærke er at sætte fokus på en helt speciel type skovfolk. Nemlig dem der ikke bare bruger skoven, men lever i og af den. Det bliver en rejse ind i skovhuggerens verden, som vil udfordre spejderne på flere forskellige felter.

Forudsætninger for spejderne

Et mærke for de skovglade spejdere – og hvem er i virkeligheden ikke det?! Spejderne introduceres gennem mærket for nogle aktiviteter, der kræver, at man kan forstå instruktioner og kan overholde sikkerhedskravene.

Kendskab til brug af dolk, økse og sav.

Forudsætninger for lederne

Nogle elementer i dette mærke er lidt gakkede, og derfor er lederens indlevelsessevne enormt vigtig.

Desuden skal det være muligt at opholde sig i en skov i lokalområdet under hele mærket, da det er essensen af forløbet.

I udfordringen kan inddrages klatring, og det kræver instruktør.

Om trinene

Alle spejder skal under alle trin og udfordringen bære en skovmandsskjorte, som fungerer som uniform under hele mærket. Det er udelukkende for at komme i stemning til at opholde sig så meget i skoven og komme i karakter som en skovhuggertype. Har de eller deres familie ikke en, de kan låne, kan de findes til meget små penge i landets genbrugsbutikker.

OBS! Alle trin samt Udfordringen skal finde sted i en skov. På første trin finder spejderne "deres sted" i skoven, som danner usynlig ramme for de følgende trin.

OBS! Tages i sommerhalvåret.

Trin 1

Skovhuggeren.

Trin 2

Guld og grønne skove.

Trin 3

Skovfitness.

Trin 4

Snitte.

Udfordring

Lumberjack-Mesterskab.

X'et

I kan X'e ved at:

- Finde en lumberjackinstruktør og udvide jeres mesterskab med fx øksekastning og andre vilde discipliner, han kan finde på.
- Hvis I vælger at snitte og pudse et fint skaft til at montere en rigtig kniv i, udløser dette også et X.

Trin 1 – Skovhuggeren

Introduktion

På dette trin skal spejderne finde deres indre skovhugger gennem nogle mere eller mindre fjollede aktiviteter.

En "lumberjack" er en gammeldags skovhugger, der fældede træer og transporterede dem uden brug af moderne mekaniske hjælpemidler. Skovhuggerne nød stor respekt for deres tunge og farlige arbejde, og der opstod en hel kultur omkring dem. I dag kommer det til udtryk gennem lumberjackturneringer, hvor man dystes i skovhuggernes klassiske metoder og discipliner. På udfordringen afholdes et lumberjackmesterskab, hvor der dystes i forskellige skovhuggerdiscipliner. Før dette er muligt, skal spejderne finde deres indre skovhugger, og dette sker gennem følgende (skøre) aktiviteter.

Aktiviteter

Skovhuggeren: Vis spejderne et billede af en skovhugger (find et på nettet). Nu ved spejderne hvad de er oppe mod, og skal så dyste i følgende kategorier:

Skægbarbering: Spejderne får hver især udleveret en ballon med barberskum og en engangsskraber, og skal så på tid barbere denne (uden at skære sig eller baldre ballonen). Den hurtigste barber vinder.

Armlægning: Spejderne kæmper mod hinanden to og to, og skal lægge arm. Vinderen går videre, og den bedste armlægger kåres.

Man sidder ved siden af/overfor hinanden ved et bord og vælger arm (højre/venstre) og dystes så. Albuen skal være i bordet og den ubrugte arm om bag ryggen. Det er ikke tilladt at hold fast i noget med den ubrugte arm, og ej heller at vinkle i håndleddet på den brugte arm.

Den bedste kløver: To spejdere eller to grupper dystes mod hinanden – en af gangen. Fra start er givet en bunke brændeknuder, som alle skal hugges til bålklar brænde. Vinderen er det hold, der på færreste antal hug har fået kløvet brændet. Lederen bestemmer, hvornår noget kan kategoriseres som bålklart brænde.

OBS! Vær opmærksom på sikkerheden!

Planken: Spejderne stiller op på række og skal nu dyste om, hvem der længst muligt kan holde planken. For at lave en planke stiller man sig på tåspidserne, og lader underarmen hvile på jorden, mens man holder en ret vinkel til overarmen, og på denne måde spænder hele kroppen ud i en stiv planke mellem de to hvilepunkter.

Tushtypen: Spejderne får udleveret almindelig eller teatersminke, og tegner skæg og armtatoveringer på hinanden.

TIP! *Print evt. et par billeder på forhånd som spejderne kan bruge som skabelon.*

Afslutning

Hvordan føles det at være skovhugger?

Materialeliste

- En skovmandsskjorte til hver spejder
- Brænde
- Økser
- Balloner
- Evt. billeder af tatoveringer og af en skovhugger
- Skum
- Skrabere

Trin 2 - Guld og grønne skove

Introduktion

Dette trin sætter fokus på skoven som ressource for skovhuggere, og spejderne oplever alle de processer, der ligger i at klargøre brænde til et bål.

Aktiviteter

Fæld et træ – med sav og med økse:

OBS! Skal ske på et område hvor i har tilladelse til at fælde. Det er også muligt at overvære en ægte "skovhugger" fælde træet med motorsav, og spejderne derefter selv bearbejder det.

Dele af det fældede træ skal anvendes til bål på Udfordringen, men da det ikke vil være tørt så kun som et supplement, hvor spejderne også kan se forskel på tørt og frisk træs brændværdi.

Stammen ophugges: Spejderne skal nu save træstammen op i stykker, der er til at håndtere.

Hugge brænde: De hugger det så op i bålbrænde

Transportere træ: Og transporterer det tilbage til spejderstedet.

Afslutning

Hvordan var det at holde fokus på sikkerheden?

Materialeliste

- Sav
- Økse

Trin 3 – Skovfitness

Introduktion

Trinnet har til formål at træne spejdernes muskelstyrke frem mod Udfordringen, samtidig med at de benytter skovens mange muligheder.

OBS! Til nogle af øvelserne er det nødvendigt med et liggeunderlag eller en yogamåtte.

Aktiviteter Hovedaktiviteten på dette trin er skovfitness – en træningsform som udfordrer både kropsstyrke og kreativitet. Nogle øvelser har karakter af styrketræning, andre af udstrækning eller yoga.

Skovskideren: Spejderne finder et solidt træ med plads nok mellem grene til, at de kan stå op af den nederste meters længde. De stiller sig med ryggen op ad stammen, fødderne placeret i hoftebredde foran, så der dannes en 90 graders vinkel mellem både læg-lår og lår-mave. Hvem kan blive stående sådan længst?

Spætten: Spænd i kroppen, placer hænderne på et træes stamme i skulderbredde og fødderne i en hoftebreddes afstand ca. 50 cm fra træet. Nu tager man "armstrækninger" op ad stammen.

Grankoglen: Sid på skinneben og vrist, så numse og hæl ligger helt tæt. Fold overkroppen hen over. Kravl frem med hænderne. Træk så numsen bagud uden at slippe med håndfladerne.

Billen: Læg på ryggen, træk knæene op mod brystet, og kram dem. Rul nu forsigtigt fra side til side på hoften.

Ahornhelikopteren: Placer fødderne i en hoftebreddes afstand, spred armene ud til siderne, så de danner en ret linje og rotér så langsomt fra side til side, så du mærker et stræk i ryggen.

Bivuakken: Stil dig med hænder og tæer i jorden som om du skulle tage armbøjninger, hold kroppen stiv og rotér til højre, så kun højre fod og hånd er i jorden. Den venstre fod hviler på den anden, og venstre arm er strakt lige op i luften så de to arme danne en ret linje. Stå sådan i 20 sek. og skift side.

Træet spirer: Stå med samlede fødder, fold hænderne fladt mod hinanden foran kroppen under brystet og kør dem langsomt op i luften, indtil de er strakte. Lad hænderne glide fra hinanden og kør strakte arme i en stor bue tilbage til startpositionen.

Afslutning

Går I i fitness-center? Hvad er forskellen til skov-fitness?

Materialeliste

- Liggeunderlag

Trin 4 – Snitte

Introduktion

På dette trin skal spejderne bruge dolken til at fremstille et mindre stykke spejderhåndværk.

Aktiviteter

Det er tanken, at spejderne skal kunne afslutte snittearbejdet på dette trin, så det kan muligvis sætte en begrænsning for, hvor udførligt man kan gøre det.

Nedenunder følger en række forslag til ting, der kan snittes:

- Fløjte af pil se på hjemmesiden skoven i skolen
- Smørekniv, hvor hele værktøjet er i træ (skal efterfølgende pudses og olieres)
- Træske
- Figur, evt. Patruljedyr

OBS! Træet skal tørre helt op efter snitning, før man pudser og evt. olierer.

Afslutning

Mens I sidder og snitter, kan I tale om det at lave sine egne ting.

Materialeliste

- Dolk
- Groft og fint sandpapir
- Billig madolie
- Træ til at snitte i
- Evt. sav og økse til at lave træstykket

Udfordring - Lumberjack-Mesterskab

Introduktion

I udfordringen sættes spejdernes nye færdigheder på prøve i et stort mesterskab.

Aktiviteter Mesterskabet består af de følgende aktiviteter, men før konkurrencen kan gå i gang, er det vigtigt at gøre det klart for spejderne, at de har med alvorlige redskaber at gøre - Ikke så de bliver bange, men blot så sikkerheden hele tiden er i fokus.

OBS! Der gives point for sikkerhed, så de ikke er farlige og hurtige.

OBS! Leder beslutter på forhånd, om mesterskabet gennemføres individuelt, parvis eller i hold.

Disciplin 1: Fæld et træ med en økse: For at kunne lave øvelsen bedst muligt, er det vigtigt, at det træstykke, I skal "fælde", sidder godt fast. Skru den evt. fast til et bræt, som I derefter kan binde ordentlig fast til en huggeblok eller lignende. Træstykket skal stå oprejst, så det minder om et rigtigt træ. Når man fælder et træ med en økse, skal man først vælge det sted, træet skal dele sig. Derefter begynder man med at hugge mod den linje et par centimeter oppe fra, og derefter et par centimeter nede fra. Derved dannes der et skråt hug ind i stammen, som gør det nemmere at komme til med øksen, jo længere man hugger sig ind. Derudover skal man bevæge sig rundt om stammen, når man hugger, så der til sidst kun er midten af træet tilbage. Nu kan man hugge træet helt over, eller skubbe det i den retning, man vil have træet til at vælte.

Disciplin 2: Fæld et træ med sav: Til denne disciplin bruges en dobbeltsav, der kræver, at I er to og to om opgaven. Dobbeltsaven bruges flittigt af "lumberjack's", da det går meget hurtigere at save et træ over, når man er to om det. Læg to rafter på jorden, og jeres træ oven på dem. Derved undgår I at save ned i jorden og gøre saven sløv, når I har savet træet over. Sæt jer på hver side af træet og stem jeres fødder op mod, så det ligger fast. Nu skal I hjælpes ad om at save træstykket igennem.

Disciplin 3: Lav jernbanesveller: En anden funktion, man kunne have som "lumberjack", var at hugge træ til, så det kunne bruges som sveller i de voksende jernbanenet. Sveller er de brædder, der ligger under jernbanesporene. Sveller er lange og firkantede, og det kræver stor præcision med øksen.

Tag et brændestykke og stil den på en huggeblok. Forsøg at hugge den til, så det kommer fire lige kanter på træstykket – det er svært!

Disciplin 4: Transport på træ: Når man skulle transportere de fældede træstammer benyttede man sig i høj grad af floder. For at undgå at miste træet på floden, fulgte skovhuggeren selv med – ved at gå på træstammerne. Han benyttede sig af sko med pigge under bunden, så han ikke ville glide på de våde træstammer.

Dyst mod hinanden i, hvem der hurtigst kan komme fra ét punkt til et andet ved at gå på en rafte, uden at røre jorden. Hvis man rører jorden, skal man tilbage til udgangspunktet.

Disciplin 5: Transport af træ: Hvem får hurtigst transporteret alle brændeknuder fra et sted til et andet. Det er udelukkende tilladt at stable favnene fuld, ingen trillebør, kurv eller lignende.

Disciplin 6: Prøv træklating (eller anden klating): Vær opmærksom på, at denne aktivitet stiller krav til instruktør m.v. Kan gennemføres uden konkurrence-element men kan også indgå: Fx hvor mange kommer til toppen.

Disciplin 7: Vælg evt. en disciplin fra skovfitness fx planken

Afslutning

Hvad betyder konkurrenceelementet for aktiviteterne?

Materialeliste

- Økser
- Dobbeltsav
- Brænde
- Rafter
- Evt. materialer til klating

